

KHU KINH TẾ ĐẶC BIỆT KIỂU LIÊN DOANH LIÊN KẾT VỚI NƯỚC NGOÀI: KHU CÔNG NGHIỆP TÔ CHÂU - SINGAPORE TRUNG QUỐC

PHẠM BÍCH NGỌC
NGUYỄN THỊ NGUYỆT ANH

Tóm tắt: Dù là nước phát triển hay đang phát triển, để thu hút đầu tư nước ngoài và xây dựng thực lực kinh tế trong nước, hầu hết các quốc gia đều xây dựng các khu kinh tế đặc biệt. Trung Quốc không là ngoại lệ. Một trong những kiểu khu kinh tế đặc biệt là liên doanh với nước ngoài được Trung Quốc xây dựng rất thành công. Đó là trường hợp khu công nghiệp Tô Châu – Singapore (SIP). Bài viết sẽ tập trung phân tích quá trình hình thành và phát triển của SIP, đánh giá công tác xây dựng và quản lý trong khu công nghiệp và rút ra bài học cho Việt Nam.

Từ khóa: khu kinh tế đặc biệt, Trung Quốc, Singapore, SIP

SPECIAL ECONOMIC ZONE THAT THE JOINT VENTURE IS ASSOCIATED WITH FOREIGN COUNTRIES: THE SUZHOU INDUSTRIAL PARK - SINGAPORE, CHINA

Abstract: Whether developed or developing countries, in order to attract foreign investment and build domestic economic strength, most countries have built special economic zones. China is no exception. One of the types of special economic zones is a joint venture with foreign countries built by China with great success. Such is the case of Suzhou - Singapore Industrial Park (SIP). The article will focus on analyzing the formation and development of SIP, evaluating construction and management in industrial zones and drawing lessons for Vietnam.

Keywords: special Economic Zone, China, Singapore, SIP

1. Đặt vấn đề

Theo thống kê của Hội nghị Liên hợp quốc về Thương mại và Phát triển (United Conference on Trade and Development - UNCTAD), năm 1995 có 500 khu kinh tế đặc biệt ở 73 nước, thì sau 25 năm, đến năm 2019, trên thế giới có 5.383 khu kinh tế đặc biệt trên 147 nước [1]. Tính đến tháng 5/2022, con số này lên đến hơn 7.000 khu [2]. Trong đó, chỉ riêng Trung Quốc đã sở hữu hơn một nửa số khu kinh tế đặc biệt trên thế giới. Có rất nhiều loại hình

khu kinh tế đặc biệt như khu thương mại tự do, khu chế xuất, khu công nghiệp, khu phát triển kinh tế và công nghệ, khu công nghệ cao, khu khoa học và đổi mới... Trong đó, khu kinh tế đặc biệt kiểu liên doanh với nước ngoài tương đối đặc biệt. Ở Trung Quốc với khu công nghiệp liên doanh Tô Châu - Singapore đã rất thành công với mô hình kinh tế này. Điều này đáng để Việt Nam nghiên cứu và học tập.

Khu kinh tế đặc biệt kiểu liên doanh nhằm gắn kết thể chế giữa hai chính phủ, buộc hai chính

phù hợp tác, phối hợp thường xuyên các hoạt động do hai chính phủ tự nguyện ký kết. Thông qua các hợp đồng kinh tế hoặc các quy chế hoạt động để tiến hành chuyên môn hóa, phát triển khu kinh tế theo hướng có lợi nhất về mục tiêu, nguồn lực, quyền lực và tuân thủ các luật chơi trong khuôn khổ các chế định hoặc tổ chức quốc tế, cùng cạnh tranh nhưng lại cùng bảo vệ lợi ích lẫn nhau và theo chuẩn quốc tế mới.

Nghiên cứu của các tổ chức quốc tế như Liên hợp Quốc (UN), Ngân hàng Thế giới (WB), Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO), Hiệp hội các Khu chế xuất Thế giới (WEPZA), Trung tâm Công ty xuyên quốc gia của Liên hợp quốc (UNCTC), Hội nghị Liên hợp quốc về Thương mại và Phát triển (UNCTAD)... nêu ra thực trạng, đánh giá và xu hướng của các khu kinh tế đặc biệt trên thế giới nói chung, một số vùng lãnh thổ nói riêng. Nhưng nghiên cứu về khu kinh tế đặc biệt liên kết với nước ngoài rất ít và rải rác, nghiên cứu về trường hợp Trung Quốc càng ít hơn.

WB (2010) tổng kết rằng, vào giữa những năm 1990, Chính phủ Trung Quốc bắt đầu nhấn mạnh chính sách "đi ra ngoài" (zou chuqu), trong đó khuyến khích các công ty nhắm mục tiêu thị trường mới, xây dựng thương hiệu toàn cầu và đầu tư ra nước ngoài.

Được khởi xướng vào năm 1994, Khu công nghiệp Tô Châu - Singapore (SIP) đã trở thành một đô thị phức hợp với 800.000 dân, diện tích 288 km², trong đó Khu hợp tác Trung Quốc – Singapore diện tích 80 km², dân số khoảng 781.000 người. Với 3,4% tổng diện tích đất và 7,4% tổng dân số của thành phố Tô Châu, SIP chiếm khoảng 15% GDP của vùng và là “vùng phát triển cạnh tranh nhất” trong nhiều năm liên tiếp xếp thứ 2.

Đến năm 2020, Khu công nghiệp Tô Châu đạt tổng GDP khu vực là 290.709 tỷ NDT, tổng khối lượng xuất nhập khẩu là 94.177 tỷ USD, tổng doanh số bán lẻ hàng tiêu dùng xã hội là 93.481 tỷ NDT, thu nhập khả dụng bình quân đầu người là cư dân đô thị vượt quá 77.000 NDT. Trong đánh giá toàn diện về các khu phát triển kinh tế quốc gia do Bộ Thương mại Trung Quốc công bố, Khu công nghiệp Tô Châu đứng đầu trong 5 năm liên tiếp (2016, 2017, 2018, 2019, 2020), đứng thứ tư trong bảng xếp hạng toàn diện các khu công nghệ cao quốc gia, trở thành một trong những khu công nghệ cao đẳng cấp thế giới do Bộ Khoa học và Công nghệ Trung Quốc xây dựng.

Andrew C. Inkpen, Wang Pien Thunderbird (2006) [3] đánh giá SIP là điển hình của việc học tập hợp tác và chuyển giao tri thức. Đó là sự chuyển giao trong cách lập kế hoạch, xây dựng và quản lý một khu công nghiệp, thương mại và dân cư để có thể thu hút được các nhà đầu tư nước ngoài chất lượng cao. Douglas Zhihua Zeng (2016) [4] cũng đã chỉ ra những vấn đề mà SIP phải đối mặt như sự cạnh tranh khốc liệt với các thành phố lân cận (đặc biệt là Thượng Hải), sự hạn chế trong liên kết kinh tế địa phương.

Bài viết thông qua việc phân tích quá trình hình thành và phát triển, đánh giá công tác xây dựng, quản lý của khu kinh tế đặc biệt kiểu liên doanh và đưa ra một số gợi ý cho Việt Nam.

2. Cơ sở dữ liệu và phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng các tài liệu, số liệu liên quan đến Khu công nghiệp Tô Châu - Singapore, Trung Quốc, được khai thác từ báo cáo của các tổ chức như Ngân hàng thế giới - WB, mạng của China - Singapore Suzhou Industrial Park Development

Group Co. LTD (<http://www.cssd.com.cn/index.php/Home/Mb/szyqcontentb/id/2650>).

Sử dụng phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu thứ cấp từ các công trình đã công bố về Khu công nghiệp Tô Châu - Singapore, Trung Quốc.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Quá trình hình thành và phát triển SIP

3.1.1. Bối cảnh ra đời

Trong suốt những năm đầu 1990, Trung Quốc trải qua quá trình phát triển kinh tế và đô thị nhanh chóng, với tốc độ phát triển hai con số và đô thị hóa quy mô lớn. Song, điều này cũng gây ra những thiệt hại nặng nề cho môi trường, như: ảnh hưởng của biến đổi khí hậu, khan hiếm và ô nhiễm nguồn nước, ô nhiễm không khí, ô nhiễm đất đai... Chính điều này đã buộc Trung Quốc phải tham gia vào một cuộc “thay đổi môi trường” với tham vọng là chuyển sang một con đường phát triển đòi hỏi sử dụng ít tài nguyên hơn, thể hiện mối quan tâm nhiều hơn đến môi trường.

Đầu năm 1992, ông Đặng Tiểu Bình người khởi xướng công cuộc cải cách ở Trung Quốc đã đi thị sát miền Nam và đã có bài phát biểu quan trọng đúc kết kinh nghiệm của Singapore. Tháng 9 năm 1992, Cố vấn Bộ trưởng Singapore Lý Quang Diệu dẫn đầu đoàn đại biểu sang thăm Trung Quốc, bày tỏ ý định về việc Singapore và Trung Quốc cùng thành lập khu công nghiệp, lấy khu công nghiệp làm nền tảng để học hỏi kinh nghiệm của Singapore.

- Trung Quốc lựa chọn mô hình Singapore do đây là một đất nước có môi trường xanh, sạch, đô thị được quy hoạch bài bản và khoa học. Đối với Trung Quốc, Singapore là một hình mẫu của đô thị hiện đại và uy tín, phù hợp tương thích với hệ thống ở Trung Quốc. Ông

Đặng Tiểu Bình đã từng nói “*Singapore được hưởng trật tự xã hội và cũng được quản lý tốt. Chúng ta nên đi vào kinh nghiệm của họ, và tìm hiểu làm thế nào để quản lý tốt hơn họ*” [5]. Singapore cũng là quốc gia nước ngoài có xu hướng đầu tư lớn nhất vào các dự án đô thị của Trung Quốc lúc bấy giờ; vì vậy, Singapore và Trung Quốc gặp nhau vì có chung lợi ích.

- Singapore đồng ý xây dựng khu công nghiệp liên doanh nhằm tạo ra các cơ hội cả kinh tế và chính trị. Đồng thời với việc Trung Quốc phát động giai đoạn đầu tiên của cải cách định hướng thị trường và Singapore đã chuyển sang một giai đoạn mới của sự phát triển. Với nền kinh tế đang mở rộng, việc tìm kiếm không gian cho các ngành công nghiệp mới trở thành một thách thức đáng kể.

Vào đầu những năm 1990, chính phủ Singapore đưa ra Sáng kiến khu công nghiệp vùng, một trong nhiều đột phá trong "chiến lược khu vực hóa" rộng của nước này. Mục đích của sáng kiến này là tạo ra một dòng bên ngoài doanh thu bổ sung cho kinh tế trong nước [6], mở ra một ngành mới đầy tiềm năng, tách khỏi những ràng buộc cơ học của thị trường nhỏ bé trong nước [7].

Về chính trị, khu công nghiệp liên kết với Trung Quốc cho phép Singapore có cơ hội để hiểu rõ hơn một Trung Quốc đang nổi lên và làm sâu sắc thêm quan hệ với đất nước này; thông qua các nền tảng khác nhau thiết lập sự tương tác giữa lãnh đạo và quan chức hai bên. Dự án cho phép Singapore chia sẻ những bài học phát triển một cách toàn diện, bao gồm cả cách lập kế hoạch, thực hiện và quản lý toàn bộ sự phát triển tích hợp các cấu thành công nghiệp, nhà ở, thương mại và giải trí theo "cách Singapore".

Mặc dù Singapore đã đầu tư vào các khu công nghiệp khác trong khu vực, nhưng tầm quan trọng về kinh tế và chính trị của Trung Quốc đã làm cho dự án này trở thành một hồ sơ quan trọng có sự tham gia mạnh mẽ của chính quyền. Kể từ đó, Trung Quốc và Singapore đã tiến hành một số cuộc tham vấn và điều tra tại chỗ về các vấn đề phát triển hợp tác, cuối cùng đã quyết định về địa điểm của Tô Châu.

- Trung Quốc và Singapore lựa chọn Tô Châu vì Tô Châu có bề dày lịch sử lâu đời, trực thuộc tỉnh Giang Tô, phía Tây Nam Trung Quốc. Vùng đất được mệnh danh là "Venice của phương Đông", từng là một trung tâm quan trọng của công nghiệp sản xuất tơ lụa Trung Hoa kể từ thời nhà Tống (960 - 1279). Nằm ở giữa đồng bằng sông Dương Tử thịnh vượng, trên trục nối Tô Châu với Thượng Hải. Ngày nay, vị trí đắc địa, chi phí vận hành thấp và một môi trường chính sách thuận lợi đã biến Tô Châu trở thành một trung tâm chiến lược về thương mại, kinh doanh và điểm đến hấp dẫn của đầu tư nước ngoài.

3.1.2. Quá trình phát triển

Ngày 11/2/1994 Quốc vụ viện Trung Quốc đã ban hành "Trả lời về các vấn đề liên quan đến việc phát triển và xây dựng Khu công nghiệp Tô Châu" (Guo Han, 1994) [9]. Ngày 12/5/1994, Khu công nghiệp Tô Châu - Singapore (China - Singapore Suzhou Industrial Park - SIP) chính thức ra đời. Đến cuối năm 1997, việc xây dựng cơ sở hạ tầng giai đoạn 1 với diện tích 8 km² đã cơ bản hoàn thành.

Ngày 28/6/1999, Trung Quốc và Singapore đã ký "Biên bản ghi nhớ về các vấn đề liên quan đến việc phát triển Khu công nghiệp Tô Châu", xác nhận Công ty TNHH Phát triển

Khu công nghiệp Tô Châu Trung Quốc - Singapore sẽ thực hiện điều chỉnh về tỷ lệ cổ phần từ ngày 01/01/2001. Tỷ lệ cổ phần phía Trung Quốc được điều chỉnh từ 35% lên 65% và bên Trung Quốc đảm nhận trách nhiệm là cổ đông lớn của công ty.

Năm 2004, kỷ niệm 10 năm phát triển và xây dựng Khu công nghiệp Tô Châu. Cả Trung Quốc và Singapore đều đánh giá việc phát triển và xây dựng khu công nghiệp đã đạt được những thành tựu đáng kể và một khu công nghiệp quốc tế hiện đại đã bắt đầu hình thành.

Năm 2009, kỷ niệm 15 năm phát triển và xây dựng, Khu công nghiệp Tô Châu đã đạt được 4 chỉ tiêu 100 tỷ NDT đó là: (1) GDP khu vực vượt quá 100 tỷ; (2) Các loại thuế nộp cho nhà nước vượt quá 100 tỷ NDT, (3) Sử dụng vốn nước ngoài thực tế tương đương 100 tỷ NDT (4) Vốn trong nước đăng ký vượt 100 tỷ NDT.

Năm 2014, kỷ niệm 20 năm phát triển và xây dựng Khu công nghiệp Tô Châu, Hội đồng Nhà nước đã phê duyệt việc xây dựng tám khu phát triển công nghiệp công nghệ cao (bao gồm cả Khu công nghiệp Tô Châu) để xây dựng một khu trình diễn đổi mới độc lập quốc gia ở miền Nam Giang Tô.

Kể từ năm 2016, Khu công nghiệp Tô Châu đã triển khai chiến lược phát triển ngành trí tuệ nhân tạo, có kế hoạch xây dựng một trung tâm cụm công nghiệp trí tuệ nhân tạo hàng đầu trong nước và nổi tiếng quốc tế trong 3 - 5 năm, triển khai trung tâm đổi mới trí tuệ nhân tạo quốc gia và xây dựng nền tảng dịch vụ công nghiệp.

Năm 2017, khu công nghiệp đứng đầu trong đánh giá toàn diện các khu phát triển kinh tế quốc gia, đứng thứ năm trong khu công nghệ cao quốc gia và được xếp hạng trong số các khu

công nghệ cao đẳng cấp thế giới do Bộ Khoa học và Công nghệ Trung Quốc xây dựng.

Tháng 8/2019, Hội đồng Nhà nước đã phê chuẩn việc thành lập Khu thương mại tự do thí điểm Trung Quốc (Giang Tô), trong đó khu Tô Châu (60,15 km²) nằm trong Khu công nghiệp Tô Châu. Trong đánh giá toàn diện về các khu phát triển kinh tế quốc gia được công bố vào cuối năm, Khu công nghiệp Tô Châu đã đạt được bốn chức vô địch liên tiếp và đứng thứ năm trong bảng xếp hạng toàn diện các khu công nghệ cao quốc gia.

Tháng 1/2021, Bộ Thương mại và Bộ Khoa học và Công nghệ Trung Quốc lần lượt công bố kết quả đánh giá mức độ phát triển toàn diện của các khu phát triển kinh tế quốc gia năm 2020, Khu công nghiệp Tô Châu đạt 5 năm liên tiếp vô địch trong bảng xếp hạng toàn diện các khu phát triển kinh tế quốc gia, đứng thứ 4 trong bảng xếp hạng toàn diện các khu công nghệ cao quốc gia [8].

3.2. Công tác xây dựng và quản lý trong SIP

3.2.1. Cơ cấu hợp tác giữa hai bên

SIP được thành lập với một cơ cấu quản trị đa cấp:

(1) *Hội đồng đồng chỉ đạo chung China-Singapore (China – Singapore Joint Steering Council - JSC)* là Quản trị tổng thể của SIP.

JSC được thành lập theo Thỏa thuận về phát triển chung Khu công nghiệp Tô Châu. Với tư cách là cơ quan điều phối hàng đầu, Hội đồng sẽ họp tương đối thường xuyên (khoảng 12 - 18 tháng/lần) để xem xét tiến độ, giải quyết các vấn đề thực hiện chính trong quá trình phát triển SIP và áp dụng kinh nghiệm của Singapore. Thành viên Hội đồng có Phó Thủ tướng Trung Quốc và Phó Thủ tướng Singapore, các lãnh đạo cấp Bộ

trưởng của hai nước, các quan chức cao cấp của chính quyền tỉnh Giang Tô và thành phố Tô Châu, người đứng đầu Tổng công ty thị trấn Jurong của Singapore.

(2) Dưới JSC là *Ủy ban công tác liên ngành (Joint Working Committee - JWC)*, được chủ động hơn trong giai đoạn khởi động của SIP; thành viên gồm có đồng chủ tịch là Thị trưởng Tô Châu và Thư ký thường trực Bộ Thương mại và Công nghiệp Singapore. JWC họp định kỳ để xem xét các vấn đề liên quan đến sự phát triển của SIP và chuyển giao phần mềm của Singapore.

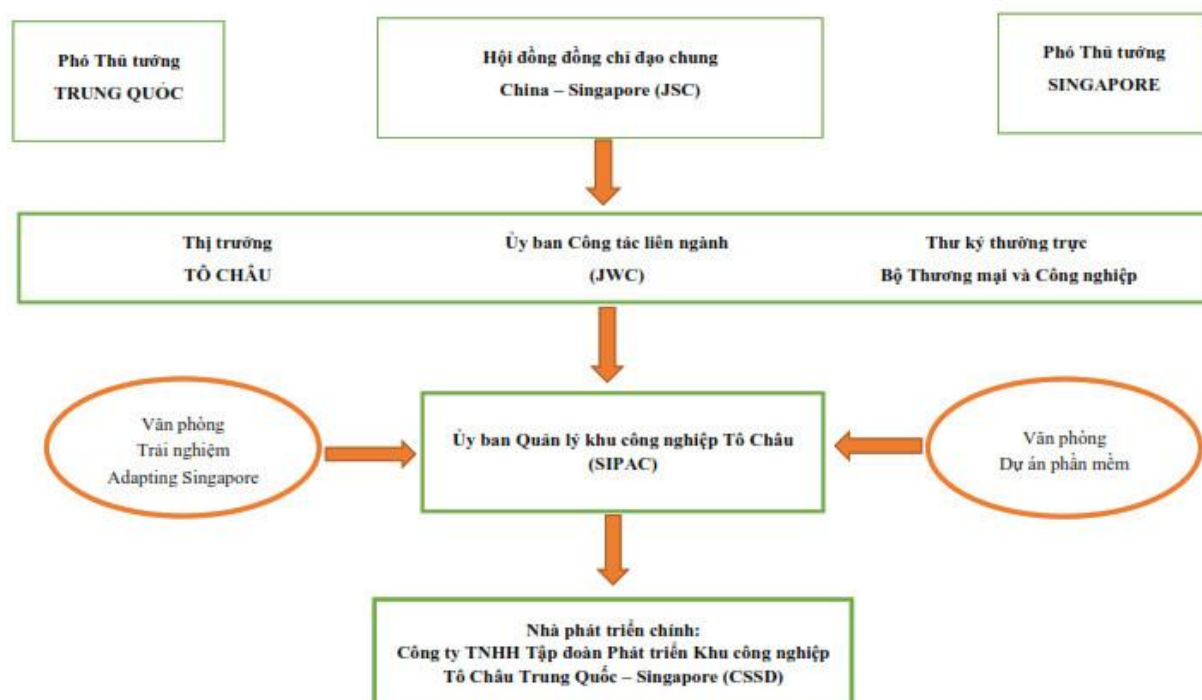
(3) *Ủy ban Quản lý khu công nghiệp Tô Châu (Suzhou Industrial Park Administrative Committee - SIPAC)* là cơ quan độc lập để giám sát các khu vực còn lại thuộc 3 quận - Loufeng, Weiting, và Shengpu. Khu vực hợp tác ban đầu là 70 km² gồm 5 thị trấn ở gần SIP. Sau đó khu hợp tác được mở rộng đến 80 km² và 5 thị trấn kết hợp thành 3 thị trấn. SIPAC đã được giao quyền tự chủ cao trong hoạch định chính sách và thực thi pháp luật.

Hiện nay, SIPAC là nhà phát triển đất chính của SIP. Khu hợp tác 80 km² được thiết kế để đáp ứng tiêu chuẩn của "Chín Tiện ích" (đường, đường điện, đường nước, đường khí, đường hơi nước, hệ thống thoát nước thải, đường thoát nước, viễn thông, truyền hình cáp), có nghĩa là nó đã được chuẩn bị đầy đủ để phục vụ, sẵn sàng cho phát triển cơ sở hạ tầng điều hành.

SIPAC tuân thủ nguyên tắc tinh gọn, thống nhất và hiệu quả, SIPAC có 7 phòng ban trực thuộc và gần 120 nhân viên. SIPAC tập trung vào quy định về tài nguyên thiên nhiên, phê duyệt hành chính, dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp

và phối hợp với các ban hoặc cơ quan chính phủ liên quan ở các cấp khác nhau. Được Hội đồng Nhà nước trao quyền cung cấp toàn bộ các dịch vụ trong mọi giai đoạn (từ thành lập doanh

nh nghiệp, xây dựng nhà máy, tuyển dụng lao động đến vận hành doanh nghiệp). SIPAC đã thành lập Trung tâm dịch vụ một cửa để đẩy nhanh quá trình đầu tư và dịch vụ kinh doanh.

Nguồn: Zhao, M. and T. Farole. 2011

Hình 1. Cơ cấu quản trị SIP

(4) Công ty xây dựng chính China (Singapore Suzhou Industrial Park Development Group Co.Ltd - CSSD), lúc đầu là nhà phát triển đất chính và hiện tại là một đại lý chính phát triển bất động sản và tài sản công nghiệp của SIP đồng thời là nhà quảng bá tiếp thị chính của dự án SIP. CSSD là một liên doanh giữa Công ty TNHH Khu công nghiệp Tô Châu, Trung Quốc (Chinese consortium - tập đoàn của Trung Quốc) và Công ty TNHH xây dựng đô thị Singapore - Tô Châu (Singaporean consortium - tập đoàn của Singapore). Từ năm 1994 đến năm 2000, CSSD đã kiểm soát 65% của tập đoàn

Singapore và 35% của tập đoàn Trung Quốc. Nhưng dựa trên một thỏa thuận ký năm 1999, cổ phần của hai tập đoàn đã thay đổi vào tháng 1 năm 2001. Tính đến tháng 8 năm 2005, CSSD thu hút thêm ba cổ đông thiểu số, giữ 20%, làm loãng thị phần của tập đoàn Trung Quốc và Singapore với 52% và 28% tương ứng.

Hiện nay, CSSD đã hình thành bốn mảng kinh doanh chính; cụ thể là, phát triển đất ban đầu, phát triển bất động sản, các tiện ích công cộng và đa dịch vụ. Việc phát triển đất ban đầu cho khu khoa học sinh thái SIP. Phát triển bất động sản bao gồm các thuộc tính công nghiệp do

trụ sở chính CSSD phụ trách và nhà ở do Công ty Bất động sản CS-SIP phụ trách. Các tiện ích công cộng chủ yếu là công trình nước sạch, điện, khí đốt do Tập đoàn Phát triển tiện ích công CS-SIP điều hành. Các dịch vụ chủ yếu bao gồm xúc tiến đầu tư, phát triển cơ sở hạ tầng, giáo dục quốc tế và quản lý tài sản [9].

3.2.2. Vấn đề phát triển hệ thống cơ sở Đảng

Có thể nói, trong gần 30 năm xây dựng và phát triển, SIP vừa phát triển kinh tế nhưng đồng thời không quên công tác xây dựng chính trị tư tưởng, các tổ chức cơ sở đảng, công tác xây dựng đảng viên ngày càng vững chắc.

Tính đến cuối năm 2018, toàn Khu công nghiệp có 1.188 tổ chức cơ sở đảng doanh nghiệp ngoài công lập, với 22.234 đảng viên, chiếm 50,75% tổng số đảng viên; xây dựng hệ thống trách nhiệm đối với tổ chức đảng và xây dựng chính quyền trong sạch với đặc điểm của vùng phát triển, đi đầu trong việc khai thác các khu công nghiệp, trường đại học và cộng đồng làm mô hình tổ hợp dịch vụ của Hoa kiều [10].

3.2.3. Kết quả mang lại

Khu công nghiệp Tô Châu – Singapore (SIP) khác biệt so với các khu công nghiệp thông thường, là một thành phố vườn thích hợp để sinh sống, làm việc và du lịch. Tại đây, nền kinh tế định hướng xuất khẩu và sáng tạo, 500 doanh nghiệp hàng đầu Trung Quốc đã trưng bày mô hình "3 + 2" về y sinh, ứng dụng công nghệ nano, trí tuệ nhân tạo, công nghệ thông tin thế hệ mới, sản xuất thiết bị cao cấp và ngành công nghiệp dịch vụ hiện đại.

Trong những năm gần đây, khu công nghiệp đã phát triển mạnh mẽ các ngành công nghệ cao, tạo ra mô hình "2 + 3 + 1" với hơn 1.000 doanh nghiệp công nghệ cao quốc gia và hơn 500 tổ

chức Nghiên cứu và Phát triển (R&D) sáng tạo (trong đó có 23 công ty nổi tiếng). SIP đã thu hút hơn 4.400 dự án đầu tư nước ngoài, 92 công ty nằm trong danh sách 500 nhà đầu tư hàng đầu do Fortune bình chọn với 156 dự án, 88 trụ sở con và các tổ chức thành viên của các công ty đa quốc gia.

Trong những năm gần đây, SIP đã tận dụng tối đa lợi thế của nền tảng công nghiệp hiện có, tập hợp các nguồn lực đổi mới trong và ngoài nước, hình thành môi trường sinh thái tích hợp giữa công nghiệp và thành phố, ngày càng thu hút nhiều doanh nghiệp cao cấp từ nhiều lĩnh vực khác nhau trên khắp thế giới đến định cư. Vào cuối năm 2018, các doanh nghiệp trong SIP đã tạo ra 800 tỷ NDT doanh thu thuế đóng góp 257.027 tỷ NDT vào GDP của khu vực.

4. Một số nhận xét và gợi ý cho Việt Nam

Việt Nam đang đặc biệt chú ý đến việc xây dựng các khu kinh tế đặc biệt, phục vụ thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài cho quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Đó cũng là xu hướng phát triển của hầu hết các nền kinh tế trên thế giới. Từ quá trình hình thành và phát triển SIP, có thể đưa ra một số nhận xét đồng thời gợi ý cho Việt Nam.

Thứ nhất, về chiến lược phát triển, Trung Quốc đã nung nấu việc xây dựng khu kinh tế đặc biệt vươn ra thế giới từ rất lâu, trải qua rất nhiều nghiên cứu, tìm tòi, mới chọn Singapore đồng thời cũng chỉ ra được những lợi ích mà Singapore có được khi cùng Trung Quốc xây dựng khu công nghiệp liên doanh tại Tô Châu. Đây là sự kết hợp Win - Win.

Thứ hai, Trung Quốc đặt quyết tâm xây dựng SIP quy mô lớn. Trải qua quá trình 30 năm xây dựng và phát triển, từ giai đoạn đặt nền móng,

Trung Quốc đã quyết tâm xây dựng một SIP hoàn toàn mới, nâng tầm quốc tế với các ngành sản xuất, dịch vụ sản xuất hiện đại; là một thành phố vườn thích hợp để sinh sống, làm việc và du lịch.

Thứ ba, đó là sự thống nhất trong công tác quản lý, từ Trung ương đến địa phương quyết tâm trong quá trình hình thành và xây dựng. Đó là những chuyến viếng thăm qua lại giữa ông Đặng Tiểu Bình và ông Lý Quang Diệu, các lãnh đạo cấp cao của hai nước, vai trò quản lý của chính quyền nhân dân thành phố Tô Châu

và công ty TNHH Phát triển khu công nghiệp Tô Châu Trung Quốc - Singapore. Sự thành công của SIP có sự đóng góp của cả nhà nước và doanh nghiệp cùng chung tay xây dựng, đặc biệt là sự quan tâm của lãnh đạo nhà nước và địa phương.

Thứ tư, vai trò của Đảng cộng sản luôn được nhấn mạnh. SIP phát triển kinh tế đồng thời với xây dựng chính trị tư tưởng và phát triển công tác Đảng các cấp phù hợp với hệ thống chính trị của Trung Quốc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. UNCTAD (2022), *World Investment Report 2019*.
2. UNCTAD (2022), *New global alliance of special economic zones to boost development*.
3. Andrew C. Inkpen, Pien Wang (Global Management, Thunderbird School of (TSGM)) (2006): *An examination of collaboration and knowledge transfer: China-Singapore Suzhou industrial Park*, Journal of Management Studies, Volume 43, Issue 4.
4. Douglas Zhihua Zeng (2016): *Building a Competitive City through Innovation and Global Knowledge – The Case of Sino – Singapore Suzhou Industrial Park*, Trade and Competitiveness Global Practice Group, WB.
5. Deng, X. (2004): *Selected Works of Deng Xiaoping*, Volume 3. Beijing: People's Press.
6. Pereira, A. 2007: *Transnational State Entrepreneurship? Assessing Singapore's Suzhou Industrial Park Project (1994-2004)*. Asia Pacific Viewpoint 48(3):287-98.
7. Inkpen, A.C., and W. Pien. 2006: *An Examination of Collaboration and Knowledge Transfer: China-Singapore Suzhou Industrial Park*. Journal of Management Studies 43:4, June.
8. China - Singapore Suzhou Industrial Park Development Group Co.LTD (2022), <http://www.cssd.com.cn/index.php/Home/Mb/szyqcontentb/id/2650>, truy cập ngày 24/01/2023.
9. SIPAC (2022), *Introduction to Suzhou Industrial Park*, http://www.sipac.gov.cn/english/sipprofile/200402/t20040218_4481.htm, truy cập ngày 24/01/2023.
10. Ủy ban Quản lý Khu công nghiệp Tô Châu Trung Quốc Singapore (2022), <https://www.sipac.gov.cn/szgyyq/c113615/201905/cba7e36faf0247a4930e31fb8059a89b.shtml>, truy cập ngày 24/01/2023.

Thông tin tác giả:

Phạm Bích Ngọc, Nguyễn Thị Nguyệt Anh - Viện Kinh tế Việt Nam
Địa chỉ: Số 1B Liễu Giai, Ba Đình, Hà Nội
Email: phamngocvktvn@gmail.com; Điện thoại: 0982110705

Nhật ký tòa soạn

Ngày nhận bài: 10/02/2023
Biên tập: 3/2023